

SPRÁVA CHKO ČESKÝ RÁJ

Antonína Dvořáka 294, 511 01 Turnov
tel.: 951 424 713
e-mail: liberecko@aopk.gov.cz, ceskyraj@aopk.gov.cz
IDDS: zqmdynq

dle rozdělovníku

NAŠE Č.J.: SR/0572/LI/2025 - 3

VYŘIZUJE: Mgr. Václav Luka

V Turnově: 14.04.2025

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, regionální pracoviště Liberecko, oddělení Správa CHKO Český ráj (dále jen „AOPK“), jako orgán ochrany přírody příslušný podle ust. § 75 odst. 1 písm. d) a § 78 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), ve spojení s ust. § 83 odst. 9 zákona a § 140 odst. 7 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), na základě žádosti doručené AOPK dne 13.03.2025 a provedeného společného správního řízení vydává toto

S P O L E Č N É R O Z H O D N U T Í

právnícké osobě **Český rybářský svaz, z.s., Severočeský územní svaz, IČ 00434132, sídlo Střekovské nábřeží 975/51, Střekov, 400 03 Ústí nad Labem** (dále jen „žadatel“), ve věci „povolení odchylného postupu dle § 5b odst. 1 zákona 114/1992 Sb. v souvislosti se záměrem plašení a odstřelu jedinců kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*) a volavky popelavé (*Ardea cinerea*)“ na pstruhovém revíru č. 443 019 - Jizera 9 (dále jen „záměr“), a v souladu s ust. § 83 odst. 7 zákona stanovuje podmínky pro jeho uskutečnění.

Důvodem žádosti je „prevence závažných škod na rybářství působených předmětnými druhy na daném rybářském revíru a prevence závažných škod na produkci hospodářských zvířat v souvislosti s predací těmito druhy.“

I.

AOPK dle ust. § 5b odst. 1 zákona nepovoluje odchylný postup

při ochraně volně žijících ptáků v souvislosti se záměrem plašení a odstřelu jedinců volavky popelavé (*Ardea cinerea*) na pstruhovém revíru č. 443 019 - Jizera v rámci území CHKO Český ráj.

II.

AOPK dle ust. § 5b odst. 1 zákona povoluje odchylný postup

při ochraně volně žijících ptáků v souvislosti se záměrem plašení a odstřelu jedinců kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*) na pstruhovém revíru č. 443 019 - Jizera v rámci území CHKO Český ráj za těchto podmínek:

1. Odlov je možné provádět v období 1.10. - 31. 3. běžného roku
2. Odlov kormoránů může být vykonáván pouze při dobré viditelnosti. Odstřel nelze provádět na odpočívající ptáky. Odstřel lze provádět pouze v místech, kde je pro ptáky potrava aktuálně dostupná (např. nelze střílet jedince kormorána velkého na plně zamrzlých rybnících či tocích).
3. Plašení a odlov nebude v žádném případě prováděn, pokud bude v lokalitě zjištěna přítomnost některého zvláště chráněného druhu ptáků. Střelbou nesmí být ohroženi, případně zraňováni, jedinci jiných druhů ptáků

4. Při lovu bude z hlediska způsobu a denní doby lovu postupováno v souladu s § 45 odst. 1 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.
5. Odlov jedinců může být proveden pouze při výskytu hejna minimálně 10 kusů kormoránů. Jednorázově může být uloveno maximálně 20% přítomných jedinců z celkového počtu jedinců kormorána velkého v dohledové vzdálenosti osoby provádějící lov, s tím že nebude prováděn společný lov.
6. Držitel rozhodnutí detailně seznámí osoby, které budou provádět odstřel (pokud není prováděn nositelem rozhodnutí) s podmínkami rozhodnutí a to ještě před provedením prvního odlovu. Při provádění odstřelu budou tyto osoby u sebe mít písemné pověření žadatele a kopii tohoto rozhodnutí.
7. Bude vedena řádná evidence zastřelených jedinců (místo zástřelu, datum a čas odstřelu, uživatel honitby). Každý usmrcený kormorán bude osobou provádějící odstřel prohlédnut, zda není kroužkovaný. Nalezené kroužky bude žadatel shromažďovat společně s údaji o místě a datu nálezu. Do 31. 12. každého roku předá žadatel OOP souhrnně evidenci o provedených odstřelech vč. přehledu ornitologických kroužků.

Odchylný postup podle tohoto rozhodnutí lze realizovat do 31.03.2030.

Neprovádí-li žadatel záměr svépomocí, je povinen prokazatelně seznámit zhotovitele záměru s obsahem tohoto společného rozhodnutí včetně stanovených podmínek, za nichž je záměr realizovatelný, a je povinen zajistit, aby zhotovitel realizoval záměr výhradně podle a v rozsahu tohoto společného rozhodnutí a stanovených podmínek.

O D Ů V O D N Ě N Í

Řízení bylo zahájeno dne 13.03.2025 doručením žádosti o společné rozhodnutí k záměru „povolení odchylného postupu dle § 5b odst. 1 zákona 114/1992 Sb. v souvislosti se záměrem plašení a odstřelu jedinců kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*) a volavky popelavé (*Ardea cinerea*)“ na pstruhovém revíru č. 443 019 - Jizera 9. Jedná se tedy o záměr vyžadující jednotné environmentální stanovisko dle ust. § 2 odst. 1 zákona č. 148/2023 Sb., o jednotném environmentálním stanovisku. Záměr se částečně nachází na území chráněné krajinné oblasti Český ráj (dále jen „CHKO ČR“). Z tohoto důvodu bylo ve věci postupováno dle ust. § 83 odst. 9 zákona a AOPK jako příslušný orgán ochrany posoudila záměr z hlediska všech zájmů chráněných zákonem ve společném řízení. Důvodem žádosti je *„prevence závažných škod na rybářství působených předmětnými druhy n apředmětném rybářském revíru a prevence závažných škod na produkci hospodářských zvířat v souvislosti s predací tímto druhem.*

AOPK uvědomila o zahájeném řízení všechny známé účastníky oznámením ze dne 18.03.2025, č. j. SR/0572/LI/2025-2. Účastníkem řízení je žadatel dle ust. § 27 odst. 1 písm. a) správního řádu a dále město Turnov a obce Malá Skála, Koberovy a Rakousy, které jsou účastníkem řízení dle ust. § 27 odst. 3 správního řádu ve spojení s ust. § 71 odst. 3 zákona.

Oznámení o zahájení řízení bylo, s výzvou k oznámení jejich účasti v řízení dle ust. § 70 odst. 3 zákona ve lhůtě osmi dnů, rovněž zasláno spolkům Česká společnost ornitologická, Česká společnost entomologická, Česká společnost pro ochranu netopýřů, Ochrana Klokočských skal z.s., ZO ČSOP Bukovina., které ve smyslu a za podmínek stanovených v § 70 odst. 2 zákona požádaly, aby byly předem informovány o zahajovaných řízeních.

Žádný z uvedených spolků svoji účast v řízení v zákonné lhůtě neoznámil.

Součástí písemnosti, kterou AOPK informovala o zahájení řízení, je deklarace skutečnosti, že záměr nemůže samostatně nebo ve spojení s jinými záměry významně ovlivnit předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Proto je možné záměr v souladu s ust. § 45g zákona povolit.

Účastníci byli před vydáním rozhodnutí ve věci a po shromáždění všech podkladů vyzváni k vyjádření dle § 36 odst. 3 správního řádu, k čemuž jim byla stanovena lhůta 15 dnů. Ve stanovené lhůtě se účastníci řízení nevyjádřili. AOPK tedy přistoupila k vydání rozhodnutí.

Podklady pro rozhodování

- Předložená žádost

- Vyhlášovací dokument CHKO ČR, tj. Nařízení vlády č. 508/2002 ze dne 14. října 2002, kterým se vyhláší Chráněná krajinná oblast Český ráj (dále jen „nařízení o vyhlášení CHKO ČR“)
- Plán péče o chráněnou krajinnou oblast Český ráj na období 2024–2033 (dále jen „plán péče o CHKO ČR“)
- Nálezová databáze ochrany přírody (<https://portal23.aopk.gov.cz/nd/>)
- odborná literatura, která se týká předmětů řízení

Odůvodnění výroku I.

I.a Legislativní východiska

Dle ust. § 5b odst. 1 zákona je možné, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení, rozhodnutím stanovit postup odchylný od postupu uvedeného v §5a odst. 1 a 2, je-li to potřebné v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti, v zájmu bezpečnosti leteckého provozu, při prevenci závažných škod na úrodě, domácích zvířatech, lesích, rybářství a vodním hospodářství nebo za účelem ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Odchylný postup může být stanoven také pro účely výzkumu a výuky, opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo opětovného vysazení druhu v jeho původní oblasti rozšíření nebo pro chov v lidské péči pro tyto účely.

I.b Hodnocení předloženého záměru a správní úvaha

AOPK vyloučila, že by odstřel a plašení jedinců volavky popelavé byl potřebný v zájmu veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti, i v zájmu bezpečnosti letového provozu. Důvodem žádosti není ani výzkum, či výuka, případně opětovné osídlení, či vysazení předmětného druhu, ani snaha o jeho chov. Správní úvahu tedy AOPK vedla pouze nad důvody odchylného postupu v rámci (1) prevence závažných škod na rybářství (uvedeno v žádosti) a (2) za účelem ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

ad (1) z žádosti vyplývá, že důvodem pro plašení a odstřel volavky popelavé jsou především škody způsobené na druzích ryb, které jsou žadatelem do řeky vysazovány. Žadatel uvedl odhadovanou škodu v rámci Severočeského územního svazu ve výši 1,7 milionu korun na vodních plochách, s tím že se odkazuje na Integrovaný datový systém Českého rybářského svazu, nicméně způsob výpočtu není uveden, ani nikterak doložen, tudíž ho nelze nijak hodnotit. Agentura připouští, že na předmětném revíru mohou vznikat „škody“ předmětným druhem, není ale doložena výše této škody, natož pak její odchýlení od přirozeného predančního tlaku tohoto predátora. Je třeba brát také v potaz, že faktorů ovlivňujících úspěšnost dosazování uváděných druhů ryb je velké množství, např. nadměrné užívání lokality pro vodácké sporty a rekreaci, a s tím související narušování dna, sportovní rybolov, nadměrné kolísání vodní hladiny při využití vodního zdroje v MVE apod. Eliminací těchto faktorů pouze na rybožravé predátory dojdeme při určování škody k neobjektivním závěrům. Je nepochybné, že k mortalitě vypouštěných jedinců vlivem volavky popelavé dochází, nicméně nejsou doloženy žádné důkazní materiály, které by dokládaly její skutečnou závažnost. Agentura neshledala za prokázané, že žadatelem tvrzená škoda vznikla, a že byla v celé své výši způsobena pouze aktivitou zdejší populace volavky popelavé, a není významně ovlivněna i jinou antropogenní aktivitou. Agentura tedy nepovažuje za odůvodněné stanovit odchylný postup z důvodu prevence závažných škod na rybářství.

ad (2) Žadatel v žádosti uvádí, že náplní jeho činnosti je mimo jiné také „zachování ekologicko-stabilizační funkce vodních toků na svěřených revírech (např. vysazováním celého spektra rybích druhů, včetně těch, které jsou ohrožené a chráněné zákonem), což lze považovat za veřejný zájem, který je v souladu se zájmem ochrany přírody.“ Za účelem ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin by důvodem pro stanovení odchylného postupu bylo, pokud by populace volavky popelavé významně ovlivňovala volně žijící původní druhy rybiho společenstva. Zde uveďme pro příklad populace ZCHD vranky obecné a střevle potoční. Agentura posoudila význam predančního tlaku volavky popelavé na populace původních, volně žijících druhů ryb, a považuje ho za zcela minimální, nepřekračující rámec přirozené selekce rybí populace. Jak vyplývá z odborné literatury, potrava volavky popelavé vychází svým složením z aktuální potravní nabídky v daném místě. Nezřídka kdy, jsou ryby, zejména v mimo rybníčních oblastech, zastoupeni pouze v jednotkách procent. Lze tedy zhodnotit, že preference daného druhu ryb volavkou je úměrná velikosti populace tohoto druhu, případně velikosti lovených jedinců. Zároveň, populace zvláště chráněných druhů ryb podléhají přirozené predaci a to nejen ptačí (morčáci, volavky),

ale také rybích dravců. Podstatné rovněž je, že ve srovnání s antropogenními vlivy jako je např. nadměrné užívání lokality pro vodácké sporty a rekreaci v letních měsících nebo v porovnání se sportovním rybolovem, kdy dochází k narušování dna, jako hlavního biotopu původních druhů ryb, nebo s nadměrným kolísáním vodní hladiny při využití vodního zdroje v MVE, je predanční tlak volavky popelavé spíše marginální hrozbou. Zároveň je pro Agenturu podstatný důkazní materiál, který by predanční tlak tohoto druhu potvrdil jako jakkoliv závažný (v porovnání s výše popsaným), a ten stále chybí. Břemeno důkazní přitom spočívá na žadateli. Agentura tak usuzuje, že morčáci velcí vytvářejí spíše přirozený tlak a predace v této míře nevede ke zhoršení stavu populací volně žijících původních druhů ryb.

Početnost jedinců volavky popelavé v rámci České republiky má vzrůstající trend. Dle Atlasu hnízdního rozšíření ptáků 2014-2017 (Šťastný et al. 2021) se počty hnízdních párů v letech 1973-77 pohybovaly mezi 360-500, v období 1985-89 vrostly na 1 000-1 200 párů, aby v letech 2001-03 dosáhly 1 900-2 300 párů. Při posledním mapování v letech 2014-17 hnízdilo v ČR 3 000-4 000 párů. Podobný trend můžeme pozorovat i v CHKO Český ráj (r. 2000-2009 - 13 záznamů, 2010-2019 - 350 záznamů, 2020-2024 - 958 záznamů, dle NDOP). Bohužel opačný trend můžeme pozorovat u jediné hnízdní kolonie v Českém ráji, kdy jsme se z 92 hnízd v roce 2017 dostali na třetinová čísla v roce 2025. Bez ohledu na to, samotný pozitivní trend v nárůstu populace rybožravých ptáků nemůže být důvodný pro jejich odstřel. Je totiž nutné poznamenat, že změna společenstva říční ichtyofauny v důsledku antropogenní činnosti (ve smyslu proměny říčních koryt a znečištění povrchových vod, migrační neprostupnosti a dalších), s přispěním následných rybářských aktivit (dotování rybích populací v rámci hospodaření jak v revírech vysazováním, tak na rybnících) volavkám popelavým (ale i jiným rybožravým ptákům) vyhovuje více než původní (věkově diverzifikovanější) skladba. Stoupající populace volavek tak lze považovat za důsledek změny rybích společenstev, nikoliv za její příčinu. Fakt, že jsou rybí populace oslabené činností člověka (výše zmíněné antropogenní vlivy), není důvodem pro zásah do vývoje přirozeného šíření jiného druhu, který je navíc predátorem dalších skupin zvířat, tedy zásadním článkem v potravním řetězci. V obecném slova smyslu, tak lze brát výskyt tohoto druhu v říčním biotopu za pozitivní jev, kdy lovecká aktivita těchto vrcholových predátorů vytváří přirozenou selekci rybí populace. Tím spíše, že se nacházíme v území, které má zvláštní ochranu, kde by přirozené procesy měli být zdůrazňovány nad ekonomickými, či hospodářskými.

Ačkoliv byl v minulosti Agenturou odstřel volavek povolen, po vyhodnocení minulých let můžeme konstatovat, že situaci nijak neřeší a odlovení jedinci jsou průběžně nahrazováni dalšími z bezprostředního okolí. Agentura se domnívá, že nepříznivý stav ichtyofauny na předmětném revíru neřeší odstřel, případné rušení jedinců volavky popelavé. Vzhledem k tomu, že v současnosti správní orgán neshledal důvody pro odchylný postup, rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku.

Odůvodnění výroku II.

II.a Legislativní východiska

Dle ust. § 5b odst. 1 zákona je možné, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení, rozhodnutím stanovit postup odchylný od postupu uvedeného v §5a odst. 1 a 2, je-li to potřebné v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti, v zájmu bezpečnosti leteckého provozu, při prevenci závažných škod na úrodě, domácích zvířatech, lesích, rybářství a vodním hospodářství nebo za účelem ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Odchylný postup může být stanoven také pro účely výzkumu a výuky, opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo opětovného vysazení druhu v jeho původní oblasti rozšíření nebo pro chov v lidské péči pro tyto účely.

II.b Hodnocení předloženého záměru a správní úvaha

Při posuzování žádosti pro druh kormorán velký bylo dále postupováno podle metodického pokynu vydaného MŽP v dubnu 2013 a metodického pokynu AOPK ČR z dubna 2015. V rámci řízení byly posouzeny důvody a okolnosti vedoucí k odchylnému postupu. Vzhledem ke stále rostoucí tendenci výskytu kormoránů, která souvisí mj. s recentními teplými zimami, kdy nedochází k zamrznutí hladin vodních toků, vzrůstá riziko závažných škod na rybářství způsobených predací kormoránů. Ze stejného důvodu lze usuzovat, že při více početných hejnech

kormoránů může docházet k ohrožení rybích společenstev v daném revíru. Na základě § 5b odst. 1 zákona může orgán ochrany přírody, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení, rozhodnutím stanovit postup odchylný od postupu uvedenému v § 5a, odst. 1 a 2 zákona, mimo jiné také pro účely úmyslného usmrcování a vyrušování. Vzhledem k rozloze a charakteru předmětné lokality nejsou žadateli ani správnímu orgánu známy jiné šetrnější a zároveň efektivní metody zmírnění dopadů predančního tlaku kormoránů. V souladu s metodickými pokyny MŽP a AOPK jsou stanoveny maximální limity zastřelených kormoránů tak, aby byla zajištěna efektivní prevence závažných škod a zároveň nedocházelo k nadměrnému odlovu kormoránů a rušení dalších druhů ptáků. Kormorán v Českém ráji ani v jeho okolí nehnízdí, povolení odchylného postupu tedy nebude mít negativní vliv na zachování příznivého stavu jeho populace v České republice. Předmětné území je dáno rybářským revírem, na kterém žadatel hospodaří (revír 443 019 Jizera 9) a územní působností Agentury.

Součástí rozhodnutí jsou podmínky, za kterých je možné toto rozhodnutí realizovat.

V podmínce č. 1 je stanoven termín, kdy je možné kormorány velké usmrcovat. Uvedený termín pokrývá hlavní období výskytu kormoránů a zároveň zamezuje rušení ostatních druhů ptáků v době rozmnožování a začátku tahu.

V podmínce č. 2 je stanoven způsob lovu v souladu s biologií kormorána velkého, který je výhradně denní lovec. Odstřel odpočívajících ptáků po lovu je nežádoucí s ohledem na skutečnost, že při stresu dochází u odpočívajících jedinců k vyvržení ulovené potravy, kterou ptáci musí nahradit následnou zvýšenou loveckou aktivitou. Zároveň lov mimo místa predančního tlaku či mimo období, kdy může ke škodě docházet, neodpovídá podmínkám stanoveným zákonem, resp. směrnicí o ptácích., kdy odchylný postup může být povolen za účelem předcházení závažných škod (predančního tlaku).

Podmínka č. 3 zamezuje vlivu povolované činnosti na jiné druhy ptáků, zejména druhy zvláště chráněné.

V podmínce č. 4 je zajištěno, že odstřel bude prováděn podle zákonných zásad a nebude docházet k týrání kormoránů.

Podmínkou č. 5 je limitováno množství kormoránů, které je možné usmrtit. Odstřel jedinců má mít především preventivní účinek (faktická regulace populace je možná pouze zásahy na hromadných hnízdištích nacházejících se mimo území ČR), zároveň je však nutné respektovat cíle směrnice o ptácích a proto není možné povolit absolutní likvidaci všech přítomných jedinců. Jako udržitelná hranice bylo tedy stanoveno maximálně 20% aktuálně zjištěného početního stavu kormoránů v dohledové vzdálenosti osoby oprávněné k lovu kormoránů. Toto relativní množství by mělo potřebu prevence škod i snížení dopadů na volně žijící živočichy umožnit, a to i s ohledem na dosavadní praktické zkušenosti. Hranice 20% umožňuje provést odstřel (a zaplášení) i zcela malých hejn čítajících 10 jedinců. Škody způsobené jednotlivě lovicími ptáky nejsou zpravidla tak závažné a zároveň lze v těchto případech použít i jiné neletální prostředky.

Podmínkou č. 6 je zajištěna ochrana jiných druhů ptáků, kteří se na dotčených lokalitách mohou vyskytovat společně s kormorány a zároveň je umožněna jednoznačná kontrola osob vykonávajících toto rozhodnutí.

V podmínce č. 7 je zajištěna informovanost příslušného orgánu ochrany přírody o realizaci uděleného odchylného postupu a zajištění případných údajů o kroužkovaných ptácích, což umožní získat další informace o biologii dotčeného druhu.

Správní orgán zvážil, zda je naplněno ustanovení § 5b odst. 1 zákona, kdy je možné povolit odchylný postup při ochraně volně žijících ptáků dle § 5a odst. 1 zákona. AOPK posoudila shromážděná fakta a dospěla k závěru, že k ohrožení rybích společenstev kormoránem velkým může dojít a z výše uvedených důvodů bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku.

Nedodržení stanovených podmínek může být podle § 84 odst. 1 písm. c) zákona důvodem ke zrušení tohoto rozhodnutí a k vedení sankčního řízení ve smyslu zákona

K platnosti rozhodnutí: AOPK omezuje platnost tohoto rozhodnutí do 31.03.2030. Časové omezení je stanoveno tak, aby bylo možné reagovat včas na případné změny v početnosti kormoránů nebo další vývoj lokality

POUČENÍ O ODVOLÁNÍ

Proti tomuto rozhodnutí se lze podle ust. § 81 odst. 1 správního řádu do patnácti dnů odvolat k Ministerstvu životního prostředí, a to podáním učiněným u AOPK (regionální pracoviště Liberecko, oddělení Správa CHKO Český ráj). Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po dni, kdy bylo rozhodnutí doručeno. Podané odvolání má odkladný účinek. **Výroky tohoto rozhodnutí tvoří nedílný celek a v případě odvolání proti jednomu z výroků nenabývá zbytek výrokové části oddělené právní moci dle ust. § 82 odst. 3 správního řádu.**

(podepsáno elektronicky)

Ing. Lukáš Bílek
VEDOUcí SPRÁVY CHKO ČESKÝ RÁJ

Obdrží:

Český rybářský svaz, z. s., Severočeský územní svaz, Střekovské nábřeží 975/51, 400 03 Ústí nad Labem
Město Turnov, Antonína Dvořáka 335, 511 22 Turnov
Obec Malá Skála, Vranové I, 122, 468 22 Malá Skála
Obec Koberovy, č.p. 102, 468 22 Koberovy
Obec Rakousy, č.p. 34, 511 01 Rakousy